

KRÁLOVNIN POSEL

Rafael
Sabatini

*Vězněna ve věži
hradu Condillac*

Královnin posel

Rafael Sabatini

Myriada

Z originálu:

ST. MARTIN'S SUMMER

Copyright © Rafael Sabatini

Translation © Jan Činčura

Všechna práva vyhrazena.

Rozsah: 225 stran, 25 kapitol

Vydání: první

Vydal: Meisterkoch, Praha, 2025

<https://www.meisterkoch.eu/>

ISBN: 978-80-88513-10-0 PDF

I. SENEŠAL DAUPHINÉE

Hrabě de Tressan, senešal kraje Dauphinée, seděl pohodlně ve velkém křesle z rudé kůže, purpurový kabát měl rozepjatý, aby dal volnost obrovskému břichu. Paruka ležela na stole mezi zpřeháženými papíry a na konci jeho tučného, červeného nosu spočívaly kostěné brýle. Z otevřených úst unikal chrčivý zvuk, kterým oznamoval, že těžce pracuje ve službách krále.

U stolu v rohu u okna, vykonával ošumělý tajemník Babylas práci, za kterou bral bídny plat a za kterou byl senešal odměňován královsky vysokým služným.

Ovzduší komnaty se plnilo řezáním odpoledního spánku senešala, skřípěním tajemníkova brku a praskáním polen hořících v krbu.

Těžké záclony z modrého aksamitu pošíitého stříbrnými bourbonskými liliemi se od dveří náhle odsunuly a do místnosti okázale vstoupil majordom Anselm. Dobře vyplňoval svůj prostorný černý oblek, ozdobený těžkým úředním řetězem.

Tajemník upustil brk, vrhl na svého dřímajícího pána polekaný pohled, zdvihl ruce nad hlavu a divoce jimi

majordomovi hrozil. „Psst!“ šeptal. „*Doucement* (tiše), monsieur Anselm!“

Anselm se zarazil. Odhadoval vážnost situace. Jeho chování zčásti pozbylo důstojnosti. Posléze našel opět něco ze své rozhodnosti.

„Nedá se nic dělat, musí být probuzen,“ řekl polohlasem. V tajemníkových očích vzrostla hrůza, ale v Anselmových ubyla. Věděl sice z dřívějších zkušeností, jak vážný počin je probuzení Jeho Milosti ze zdřímnutí, avšak ještě horší bylo neuposlechnout vznešenou dámu tam dole, která žádala o slyšení.

Anselm si uvědomoval, že se nachází mezi zdí a mečem. Byl však mužem rozvážných způsobů, které vyvěraly ze zděděné lhostejnosti. Zamyšleně si hladil rudý vous, vyfukoval vzduch z nadutých tváří a zdvihal oči o pomoc k nebesům, o nichž věřil, že jsou někde nad stropem.

„Přesto musí být probuzen,“ opakoval. A potom mu sám osud přispěchal na pomoc. Kdesi v domě bouchly dveře jako výstřel z děla.

Tajemníkovi vyrazil na čele pot, padl bezvládně zpátky do židle a čekal, co se bude dít dál. Anselm se lekl a kousl se do prstu, který měl přemýšlivě položený na rtu.

Hrabě de Tressan se pohnul. Jeho chrápání vyvrcholilo náhlým přiškrceným zabručením a ustalo. Víčka se mu pomalu zvedla jako u sovy a odkryla kulaté oči, které se nejdříve připnuly ke stropu a potom na Anselma. Hned se posadil, zafuněl a rukama přehrábl listiny na stole.

„Tisíc ďáblů! Anselme, proč mě vyrušuješ,“ bručel zlostně.

„Co, u všech ďasů, chceš? Nemáš ani trochu smyslu pro záležitosti krále?“

Otočil se k tajemníkovi: „Babylasi, neřekl jsem ti, že mám mnoho práce a nesmím být vyrušován?“

Velkou marnivostí v životě tohoto muže, který nic nedělal, bylo úsilí zdát se nejzaměstnanějším úředníkem Francie a ani jeho vlastní sluhové mu nebyli dost nízcí, aby před nimi nehrál tuto svoji milovanou roli.

„*Monsieur le Comte*," děl ponížným tónem Anselm, „nebyl bych se nikdy odvážil sem vpadnout, kdyby věc nebyla nanejvýš důležitá. Ale urozená paní, vdova z Condillacu, je dole a prosí, aby mohla ihned mluvit s Jeho Milostí."

Okamžitě nastala změna. Hrabě de Tressan si jednou rukou přejel svítící pleš, druhou chňapl po paruce. Potom se zdvihl z křesla, ve spěchu si nasadil paruku nakřivo a spěchal k Anselmovi.

„Madam de Condillac?" zvolal. „Zapni mi rychle ty knoflíky, ty lotře! Copak mohu takhle přijmout návštěvu dámy?"

Otočil se: „Babylasi! Zrcadlo z mé skříně! Rychle!"

Tajemník zmizel a bleskurychle se vrátil. Ale monsieur de Tressan se probudil do špatné nálady, neboť sotvaže mu majordom knoflíky zapnul, senešal je jedním vzteklým trhnutím urval:

„Ty pse, Anselme! Nemáš smysl pro slušnost, nemáš rozum? Mám se před paní markýzou objevit v tomhle hadru, který byl v módě před půl stoletím? Svlékni mi to, blbče! Dej mi kabátec, který jsem nedávno dostal z Paříže – ten žlutý se zlatými knoflíky – a šerpu – rudou šerpu, kterou mám od Taillemanta. Nemůžeš se hýbat rychleji, ty nemehlo?"

Anselm propůjčil svým pohybům neobyčejnou rychlost a kolébal se jako vodní pták, který spěchá. On a tajemník ustrojili a vyšňořili senešala tak, že mohl být co do nádhery barev přirovnán k pávu, i když soulad odstínů a obrysů tento příměr nesnesl.

Babylas držel zrcadlo a Anselm upravoval senešalovi paruku. Pan hrabě si nakroutil knír a přičísl chomáče vousů, které vyrážely z jeho četných brad. Vrhł ještě poslední pohled na svůj odraz v zrcadle, zopakoval si úsměv a požádal Anselma, aby urozenou návštěvnicki uvedl. Babylase poslal do pekla, ale vzápětí si to rozmyslel a zavolal ho zpět. Jeho samolibá marnivost křičela po ukojení.

„Počkej!“ pravil. „Je tu list, který musí být napsán. Záležitosti krále se nesmí odkládat – ani kvůli všem urozeným vdovám ve Francii.“

Babylas poslechl. Hrabě de Tressan se postavil zády k otevřeným dveřím. Jakmile jeho uši, vycvičené k naslouchání, zaslechly šustění ženských šatů, odkašlal si a začal nahlas diktovat:

„Jejímu Veličenstvu královně...,“ zarazil se a stál s čelem svraštělým, pohroužen v hlubokém rozjímání. Potom zvolna opakoval: „Jejímu Veličenstvu královně... máte to?“

„Ano, Vaše Milosti.“

Za ním se ozval rázný krok.

„Monsieur de Tressan?“ řekl ženský hlas, melodický, pyšný a arogantní.

Okamžitě se k ní obrátil, popošel krok vstříc a uklonil se.

„Váš pokorný sluha, madam,“ položil ruku na srdce. „To je čest, která...“

„...která povstala z nutnosti,“ přerušila ho panovačně. „Pošlete toho chlapíka pryč.“

Babylasovi se strachem rozšířily oči. Očekával katastrofu jako přirozený následek neslýchaného tónu, jímž tato žena hovořila s mužem, který byl postrachem nejen tohoto domu, ale celého Grenoblu. Pokora jeho pána jej však překvapila tak, že mu vzala dech.

„Je to můj tajemník, madam. Chtěl jsem mu právě diktovat dopis Jejímu Veličenstvu. Úřad senešala v takovém kraji jako je Dauphinée není, na mou duši, žádná prebenda.“

Vzdychl jako ten, jehož mozek je unaven. „Ponechává člověku jen málo času k jídlu i ke spánku.“

„Tak to potřebujete dovolenou,“ řekla s chladnou drzostí. „Vezměte si ji pro tuto chvíli a zaměstnávejte se půl hodiny mými záležitostmi místo královninými.“

Babylasova hrůza rostla. Ale senešal, obvykle tak zlostný a bouřlivý, neudělal nic jiného, než že se jí podruhé uklonil.

„Předešla jste mne, madam, ve slovech, která jsem právě chtěl vyslovit. Babylasi, zmiz!“ Ukázal mu pohrdavým mávnutím ruky dveře.

„Vezmi s sebou moje listiny. V dopise Jejímu Veličenstvu budeme pokračovat až mne madam opustí.“

Tajemník rychle posbíral papíry, brk a růžek s inkoustem a vyrazil. Když za ním zapadly dveře, postavil senešal před návštěvnici židli. Znovu se uklonil a usmál se.

Žena se podívala na senešala, pak na přistavenou židli, obrátila se k němu opovržlivě zády a kráčela zvolna ke krbu. U něj se zastavila, bičík si vložila pod paži a stáhla si jezdecké rukavice.

Byla to vysoká, nádherně stavěná žena a její obličej si uchovával pyšnou krásu, ačkoli již dávno minulo jaro jejího života. Ve vytrácejícím se světle toho říjnového odpoledne by jí nikdo nehádal více než třicet let. Ale ani při plném osvětlení by jí jednačtyřicet nikdo nehádal. Dvojice černých očí pod dlouhými řasami se pýchou vyrovnala hrdé linii jejich rudých rtů. Byla oděna v jezdeckém úboru ze safírového aksamitu, jenž byl v pase sešněrován zlatem.

Na hlavě měla šedý bobrový klobouk, lemovaný zlatou a modrou stuhou.

Stála u krbu, jednou nohou na kamenné obrubě a loktem se lehce opírala o římsu.

Senešal ji pozoroval očima, v nichž byla podivná směs plachosti a obdivu. Tlustými prsty si prohrabával vous.

„Zdali víte, markýzo, s jakou radostí, s jakým...”

„Vím to, nechť je to cokoli,“ přerušila ho s prudkou arogancí. „Teď není kdy na řečnické květnatosti. Přicházejí starosti, nesnáze. Strašné nesnáze!”

Senešalovo obočí se zdvihlo, jeho oči se rozšířily.

„Nesnáze?” otevřel nechápavě ústa.

Ležérně se zasmála, sešpulila rty a mechanicky si začala rukavice zase navlékat.

„Na vašem obličejí vidím, jak dobře mi rozumíte,” vysmívala se. „Nesnáze se týkají mademoiselle de la Vauvray.”

„Z Paříže – jde to od dvora?” jeho hlas poklesl.

Prisvědčila: „Jste dnes zázrakem chápavosti, Tressane.”

Vsunul si do zubů tenký chomáč vousů, což dělal, když byl zamyšlen.

„Ach!” zvolal konečně. „Řekněte mi prosím víc.”

„Co bych vám měla ještě říci? Řekla jsem vám podstatu všeho.”

„Ale jakého druhu je ona nesnáz? A kdo vám o ní řekl?”

„Informoval mne o ní přítel z Paříže a jeho kurýr byl velmi rychlý. Jinak bych nebyla před panem de Garnache včas varována.”

„Garnache?” opakoval hrabě. „Kdo je Garnache?”

„Emisar královny. Zvláštní vyslanec s posláním. Byl sem vyslán, aby se postaral o spravedlnost a svobodu slečny de la Vauvray.”

Tressan náhle začal sténat a lomit rukama.

„Varoval jsem vás, madam. Varoval jsem vás před těmito konci! Říkal jsem vám...”

„Ano, pamatujete si věci, které jste mi říkal,” přerušila ho opět s pohrdáním. „Opakování si můžete ušetřit. Co se stalo, stalo se a ani bych nechtěla, aby se to nestalo. Královna nekrálovna, paní v Condillacu jsem já, mé slovo je jediným zákonem, který znám, a chci, aby tomu bylo tak i nadále.”

Tressan se na ni překvapeně podíval. Tou nerozumnou řečí zapůsobila tak, že si dovolil ironický úsměv a odklon k žertu.

„*Parfaitement!* (perfektně)“ odtušil, uklonil se a rozpráhl ruce, „tak tedy proč mluvíte o nesnázích, madam?”

Švihla netrpělivě bičíkem přes sukni a upřela oči do ohně: „Nesnáze budou proto, že moje jednání je takové, jaké je, a ne jiné.”

Senešal pokrčil rameny a přistoupil k ní o krok blíže. Byl sklíčen myšlenkou, že si mohl ušetřit oblékání krásného kabátce z Paříže. Dnes odpoledne neměla oči pro parádu. Skličovala ho také obava, jak to bude s ním, až ony nesnáze nastanou. Dlouho ležel na loži z růží v tomto příjemném koutu Dauphinée a nyní byl zachvácen strachem, aby z růží nezbyly jen trny.

„Jak se královna o slečně dozvěděla?”

Markýza se k němu prudce otočila.

„Slečna našla zrádného psa, který královně doručil její psaní. Přisámbohu, přivede-li mi ho někdy náhoda do ruky, bude viset bez zpovědi.”

Pak odložila vztek i pohrdání, jímž ho až dosud štědře obdařovala. Místo toho nasadila prosebný výraz a dojemně na něj upírala své krásné oči.

„Tressane,“ řekla změněným hlasem, „jsem obklopena nepřáteli. Ale vy mne neopustíte, že ne? Zůstanete při mně až do konce – že ano, můj příteli? Mohu s vámi počítat?“

„Ve všem, madam!“ odpověděl zajat kouzlem jejího pohledu. „Jaké vojsko vede s sebou ten Garnache? Zjistila jste to?“

„Nevede žádné. Nic!“ odpověděla s vítězným pohledem.

„Nic? Nikoho?“ opakoval s hrůzou v očích: „Pak... pak...“ Zdvihl ruce k nebesům a stál sklesle, jako by byl udeřen.

Překvapeně se na něj podívala a naklonila se k němu.

„Co je vám?“ sykla. „Copak jsem vám mohla přinést lepší zprávu?“

„Kdybyste měla přinést horší, nevím, co by to mohlo být,“ zasténal. Poté – jako kdyby ho napadlo cosi, co ozářilo paprskem naděje strašnou temnotu, do níž padal – vzhlédl. „Chcete se mu postavit na odpor?“

Nepříjemně se pousmála:

„Ay! Vy jste šílený! Že se můžete tak ptát! Já – na nejmnocnějším hradě v celém Dauphinée? Panebože, pane, musíte-li ode mne slyšet odpověď, věrte, že se postavím na odpor všem a všemu, co královna pošle, a to tak dlouho, dokud v Condillacu zůstane kámen na kameni!“

Senešal si odfoukl a začal opět žvýkat vous.

„Co jste tím myslel, když jste řekl, že jsem vám nemohla dát horší zprávu?“ zeptala se náhle.

„Madam,“ odpověděl, „přijde-li tento muž bez vojska a vy neuposlechnete rozkazu, jehož je poslem – co myslíte, že se stane potom?“

„Půjde k vám, abyste mu dal muže, kteří by strhli moje hradby,“ pravila klidně.

Podíval se na ni, jako by nevěřil vlastním uším. „Vy si to uvědomujete?“ zvolal.

„Co z toho? To přece nepostraší ani dítě.“

Její necitelnost působila na jeho obavy jako závan větru na žhavé uhlí. Rozdmychala je v oheň zuřivosti tak náhlé a strašné, jaká může přepadnout člověka v největší tísní. Blížil se k ní kolébavým krokem tlouštíka, jeho tváře byly rudé, obarvený kníř se mu ježil.

„A co já, paní?“ vyhrkl. „Mám být zničen, zavřen a oběšen? Za to, že mu odepřu vojáky? Jen proto, abych se vám zalíbil? To přece máte na mysli. Mám se snad stát vyvržencem? Mám snad já, který byl patnáct let v Dauphinée pánem senešalem, skončit v ponížení? Jen kvůli nějakým sňatkovým plánům s hloupě se usmívající školačkou? *Seigneur du Ciel* (pane na nebi)!“ zařval, „myslím, že jste se zbláznila! Vy byste klidně zapálila celou provincii, jen abyste s tím nešťastným dítětem mohla provádět, co chcete. Proboha! Vždyť vy mě zničíte!“

Zmlkl, nedostávalo se mu slov. Těžce oddychoval, pak, s rukama složenýma na břicho, počal přecházet po pokoji. Paní z Condillacu stála s klidnou tváří a ledovým pohledem. Podobala se neoblomnému dubu, vzdorujícímu uragánům bez jediného hnutí. Když domluvil, odstoupila od krbu a švihajíc se lehce přes bok, odcházela ke dveřím.

„Au revoir, monsieur de Tressan,“ pravila chladně a obrátila se k němu zády.

Tu senešal zastavil své horečné přecházení a pohodil hlavou. Zlost v něm uhasla, jako když náraz větru zhasne svíčku. A na její místo se znovu vloudil strach.

„Madam, madam!“ zvolal. „Počkejte! Vyslechněte mne!“

Zastavila se, zpola se obrátila a pohlédla na něho přes rameno. Její pohled byl pohrdavý, na rudých rtech hrál úsměšek.

„Myslím, monsieur, že jsem slyšela víc než dost. Jsem si alespoň jista, že ve vás mám přítele jen pro dobrou pohodu.“

„Ach, to ne, madam!“ zvolal a jeho hlas zněl polekaně. „Neříkejte to. Sloužil bych vám jako nikdo na světě – a vy to víte, markýzo, vy to přece víte!“

Obrátila se k němu a dívala se na něj s úsměvem poněkud širším, jako by zábavnost chvíle potlačila opovržení.

„Pronášet silná slova je tak snadné! Snadno se řekne – Chci pro vás zemřít! – když je taková oběť v nedohlednu. Ale když žádám o jedinou službičku, tu hned slyším: A co se stane se mnou, madam? Co s mým senešalstvím? Mám být uvězněn nebo pověšen?“ potřásla svou nádhernou hlavou. „Fuj!“

A pokračovala: „Svět je plný lidí vašeho druhu a já – žel Bohu – jak neprozíravá jsem žena!“ Po krátké odmlce dodala: „Myslela jsem, že jste jiný!“

Její slova byla jeho duši tím, čím by byl ohnivý meč jeho tělu, páčila a sžírala. Viděl se tak, jak chtěla, aby se viděl – nízkým, opovrženíhodným zbabělcem, který se chvástá v míru, ale při prvním znamení nebezpečí v bázni mizí. Cítil se být nejpodlejší tvorem, který se kdy plazil po této zemi. Vždyť ona – dobrý Bože! – se dosud domnívala, že je jiný. Vážila si ho a hle, jak hrozně ji zklamal.

Stud a ješitnost přivodily spojenými silami ostrý obrat v jeho emocích.

„Markýzo,“ zvolal, „říkáte pouze to, co je správné, ale netrestejte mne už. Nemyslel jsem to tak, jak jsem řekl. Byl jsem celý mimo. Dovolte, abych všechno mohl napravit – nechť moje budoucí činy napraví tu hnusnou zradu spáchanou na mém pravém já!“

V jejím úsměvu již nebylo pohrdání, ležela v něm neskonale něha, taková, že senešal při pohledu na její tvář cítil, že by se pro ni nechal i pověsit. Přiskočil k ní a uchopil ruku, kterou mu podávala.

„Věděla jsem, Tressane, že jste to nebyl vy a že mne, můj věrný a udatný příteli, neopustíte.“

Sklonil se nad její rukou a slintal své polibky na její rukavičku.

„Madam, můžete se na mne spolehnout. Ten chlap z Paříže nedostane ode mne ani jednoho vojáka.“

Uchopila ho za rameno, její tvář byla zářící a svůdná a její oči spočívaly v jeho očích s laskavostí, jakou u ní dosud nikdy neviděl.

„Neodmítnu služby, které mi tak rytířsky nabízíte, pane hrabě,“ řekla. „Bylo by ošklivé, kdybych vás ranila odmítnutím.“

„Markýzo, to vše není ničím ve srovnání s tím, co bych udělal, kdyby se mi naskytla příležitost. Ale až bude tahle věc skončena, až se stane po vaší vůli, pokud jde o mademoiselle de la Vauvray – až bude slavena svatba dle vašeho přání – potom – smím doufat také já...?“

Nenalezl více slov, ale jeho malé oči byly tak výmluvné, že nezbyvalo již nic, co by ještě musel dodávat.

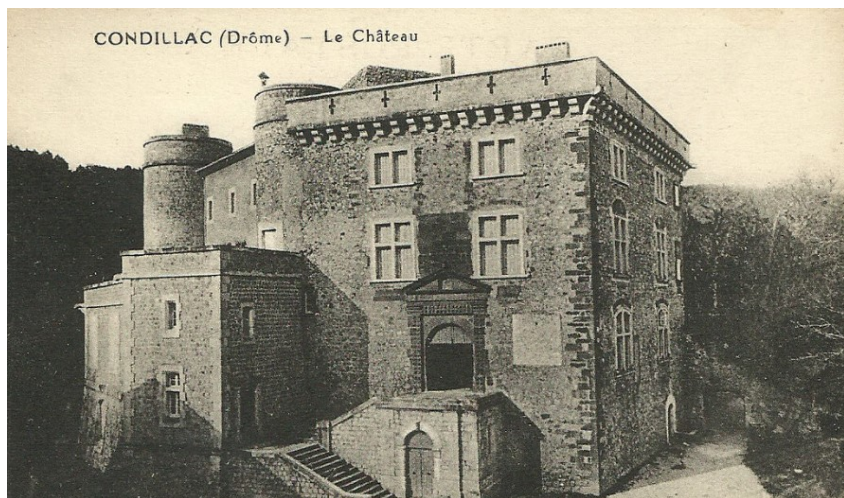
Jejich pohledy se setkaly a ona si ho stále udržovala ve vzdálenosti natažené paže od sebe. V senešalovi viděla pouze mužskou ropuchu a její duše se zachvěla, když si představila, o co mu jde. Avšak její pohled byl pevný a na rtech měla úsměv, jako kdyby před ní stál krásný muž.

Líce se jí lehce zbarvily nalem, a protože červená je barvou lásky, pochopil tak Tressan i její ruměnc.

Prisvědčila pokynutím hlavy a usmála se tak, že nyní šílel nadějemi. Pustila jeho rameno a spěchala rychle ke dveřím. Pomyslel si, že její spěch je výrazem plachosti.

U dveří se na okamžik zastavila, pohlédla ještě jednou na něho a v jejích očích byl ostych, který by slušel dívce o polovinu mladší. Darovala mu ještě jeden láskyplný úsměv,

ale než mohl přiskočit, aby jí otevřel dveře, otevřela si je sama a vyšla ven.

Archivní pohlednice hradu Condillac

II. MONSIEUR DE GARNACHE

Něco ukvapeně slíbit a vzápětí toho litovat nebo se mrzet nad tím, že jsme slib alespoň neohraničili podmínkami – to je obvyklé v mládí. Mužovi pokročilého věku, jakým byl monsieur de Tressan, by se však něco takového nikdy stávat nemělo – jenže podlehl vlivům, které obyčejně ovládají mladá léta.

Dokud hořel plamenem lásky, dokud byl rozpalován její přítomností, lítost nad ukvapeností neměla v jeho srdci místo.

Nyní přistoupil k oknu a tiskl svou buclatou tvář na okenní tabulky v marném úsilí spatřit ji ještě jednou, jak nasedá na koně a jak se svou nepočetnou družinou vyjíždí ze dvora. Ale okno bylo příliš vysoko. Klesl do svého křesla a v rychle houstnoucím šeru si opakoval rozhovor, který právě proběhl.

Nastávala noc a tma, oživovaná rudou září polen dohořívajících v krbu, se usazovala všude kolem. V té temnotě náhle přišla inspirace. Zavolal sluhu, poručil přinést světlo a dal si předvolat Babylase. Pak senešal poslal sluhu, který rozsvěcoval svíčky, pro pana d'Aubran, velitele posádky v Grenoblu.

Než k němu důstojník přišel, radil se de Tressan s Babylasem o plánu, který ho napadl, ale nakonec zjistil, že tajemník je obzvláště hloupý, a tak se chtě nechtě musí

Obráz Grenoble z 18. století

spolehnout sám na sebe. Seděl mrzutě a zamyšlen až do chvíle, kdy byl ohlášen příchod kapitána.

„Kapitáne,“ pravil, „mám důvod k domněnce, že v montélimarském okrese není vše, jak by mělo být!“

„Jsou tam nepokoje, pane?“ vyhrkl kapitán překvapeně.

„Snad ano, snad ne,“ odpověděl tajemně senešal. „Ráno dostanete přesné rozkazy. Zatím se připravte, abyste zítra mohl se dvěma sty ozbrojenci odjet do okolí Montélimaru.“

„S dvěma sty vojáků, monsieur!“ zvolal d'Aubran. „To však znamená odvedení všeho vojska z Grenoblu!“

„Co na tom? Nemí pravděpodobné, že bychom je tady potřebovali. Rozešlete své rozkazy ještě dnes, aby se mohli připravit. Budete tak laskav a navštívíte mne brzy po rozednění, abych vám mohl dát poslední instrukce.“

Monsieur d'Aubran odešel a senešal, potěšen svým skvělým nápadem, se odebral dolů k večeři. Byl to lstivý způsob úniku z ošklivé situace, do níž by ho velmi pravděpodobně zavlekla jeho náklonnost k urozené vdově z Condillacu.

Avšak když se rozednilo, byl tou myšlenkou již méně potěšen, především proto, že si neuměl vymyslet důvod pro přesun celé posádky, a d'Aubran byl důvtipný důstojník, který mohl projevit odpustitelnou, nicméně tím nepohodlnější zvědavost. Vůdce vojska má právo vědět alespoň něco o podniku, do něhož své mužstvo vede. Kromě toho, Tressanova horlivost od minulého dne, kdy mluvil s madam de Condillac, značně ochladla.

Začal litovat ukvapeného slibu. Když mu byl ohlášen příchod kapitána d'Aubran, požádal, aby se dostavil až za hodinu. Z pouhé lítosti přešel nyní ke strachu a k naprostému zoufalství. Seděl ve své pracovně u stolu s hromádkami papíru, hlavu měl zabořenou v dlaních a myšlenky se mu pletly v úsilí podnitit vynalézavost svého mozku.

Tak ho našel Anselm, když odhrnul závěsy na dveřích a oznamoval, že monsieur de Garnache z Paříže čeká dole a žádá o okamžitou rozmluvu s Jeho Milostí senešalem; jde prý o státní záležitost.

Tressanovo tělo se zachvělo a jeho srdce zesláblo. Potom zoufale sebral všechnu svou odvalu a připomněl si, že je královským nejvyšším správcem provincie Dauphinée.

Po celé provincii od Rhône až k Alpám bylo jeho slovo zákonem, jeho jméno postrachem nejen zločinců, ale ještě mnoha jiných lidí. Má se snad třást při zmínce o jménu dvorního lokaje z Paříže, který mu nese poselství od královny? U těla Kristova! Postavil se na nohy, v očích mu zajiskřilo a líce zčervenaly temněji než kdy jindy.

„Uvedte sem pana de Garnache!“ řekl s jemnou vznešeností a uvažoval, co mu řekne a jak to řekne. Jeho bloudící oči uviděly tajemníka. Vzpomněl si na oblíbenou pózu muže ponořeného do bezedných hlubin práce.

Ostře vyslovil jeho jméno. Baby las pozdvihl svou zplihlou hlavu, věděl, co na něm pán bude chtít. Odhodil listinu, na které pracoval, přitáhl k sobě čistou čtvrtku papíru, na níž by napsal dopis, který – jak věděl – začne Tressan diktovat pro královnu matku. K takovým reprezentačním účelům bylo Její Veličenstvo jedinou vyhovující adresátkou.

Tu se již dveře otevřely, závěs byl odsunut na stranu a Anselm oznámil:

„Monsieur de Garnache!“

Když příchozí rychle vstoupil do pokoje a když se uklonil a dlouhým rudým pérem klobouku zametl podlahu, Tressan se obrátil. Poté se královnin posel napřímil a dal senešalovi příležitost k prohlídce.

Hrabě spatřil muže vysoké postavy, širokých ramenou a štíhlého těla. Na první pohled se zdálo, že je všecek oděn v kůži. Kožený kabát svíral jeho trup, pod ním prosvítalo vínově rudé spodní roucho a kalhoty tmavšího odstínu, mizející ve vysokých jezdeckých botách. Kožený, na obou koncích zlatem prošíváný opasek nesl dlouhý rapír s ocelovým košem, zasunutý do kožené, ocelí vyztužené pochvy. Když se muž pohyboval, ozýval se jemný šelest kůže a cinkot ostruh, což tvořilo hudbu příjemnou každému vojenskému duchu.

Oči byly modré, jasné jako ocel a nad tenkými rty trčel narudlý, šedí jemně pruhovaný knír a ježil se jako vousy kocoura. Vlasy měl temnější, hnědé, na spáncích již přibarvené popelem.

Senešal si ho změřil nepřátelským pohledem. Nelíbil se mu. Avšak uklonil se zdvořile, zamnul si ruce a zabručel:

„Váš služebník, monsieur...?“

„Garnache!“ zazněl ostrý hlas cizince a jméno vyslovil, jako by zaklel.

„Martin Rigobert de Garnache. Přicházím k vám z rozkazu Jejího Veličenstva královny, o čemž vás poučí tento můj pověřovací list," a podal svitek pergamenu, který senešal přijal.

Na potměšilé tváři správce Dauphinée se po Pařížanově prohlášení objevil předstíraný výraz překvapení. Nabídl návštěvníkovi židli. Sám se posadil na své místo u psacího stolu a rozevřel svitek, který mu Garnache podal.

Cizinec usedl, postavil meč tak, že se oběma rukama opřel o pochvu, a seděl bez hnutí, čekaje, až nejvyšší správce dočte. Tajemník, žvýkající za svým stolem opeřený konec husího brka, si muže z Paříže prohlížel a podívoval se mu.

Tressan složil pečlivě pergamen a vrátil ho. Byl to úřední list, potvrzující, že pan de Garnache je vyslán do Dauphinée za státními záležitostmi, a rozkazující monsieurovi de Tressan, aby mu poskytl veškerou pomoc, již by žádal pro zdar svého poslání.

„*Parfaitement!*“ zabručel senešal. „A nyní, monsieur, sdělíte-li mi povahu svého poslání, naleznete mne dokonale připraveného posloužit vám ve všem všudy.“

„Znáte přirozeně Chateau de Condillac?“ začal Garnache.

„Výborně.“ Senešal se nahnul dozadu a byl zmaten svým pocitem zrychleného tepu. Ale opanoval se a udržel klidný výraz obličeje.

„Znáte snad také jeho obyvatele?“

„Ano.“

„Jste s nimi v důvěrném styku?“

Senešal našpulil rty a mlčky povytáhl obočí do výše. Posunek napovídal buď mnoho, anebo také nic. Ale Garnache si pomyslel, že pan Tressan má jazyk, a nemínil se spoléhat na vlastní obrazotvornost.

„Jste s nimi v důvěrném styku?“ opakoval tentokrát již ostřejším tónem.

Tressan se naklonil dopředu a sepnul ruce. Jeho hlas zněl tak přívětivě, jak to jen uměl.

„Rozuměl jsem, že monsieur má v úmyslu vyřizovat své záležitosti a nevyptávat se po mých.“

Garnache se opřel o židli a jeho oči se zúžily do úzkých štěrbin. Cítil zde odpor a jeho neschopnost naučit se snášet odpor byla největší překážkou v jeho kariéře. Tento povahový rys v něm byl již od mládí a byl téměř jeho zkázou. Vždy si vše pokazil svou nezkrotnou a bouřlivou povahou, že v Paříži se říkalo rčení: Je výbušný jako Garnache. Měl však intelektuální nadání, vojenské zkušenosti a mnoho vynalézavosti. Proto ho Marie Medicejská poslala, aby její záležitost vyřídil.

Tressan neměl nejmenší potuchy, k jakému sudu prachu přibližuje louč. Ale Garnache se včas ovládl, neboť uvážil, že v tom, co tento tlustý člověk řekl, může být i zrno pravdy.

„Nepochopil jste, pane, účel mé otázky,“ pravil a hladil si krátkou bradku. „Snažil jsem se pouze zjistit, nakolik můžete být informován o tom, co se v Condillacu děje. Abych si ušetřil námahu uvádět zde věci, které již snad znáte. Jsem však ochoten, monsieur, pokračovat směrem, který by se vám zdál být příjemnější. Takže, co mne k vám přivádí. Nebožtík markýz de Condillac zanechal dva syny. Starší, Florimond, který je nynějším markýzem a který válčí v Itálii, je nevlastní syn urozené vdovy, která je vlastní matkou mladšího syna Mariuse. Nu, a tento mladší syn – myslím, že je mu právě jednadvacet – je tak trochu ničema.“

„Ničema? *Bon Dieu*, to ne! To je příliš tvrdé slovo. Trochu je nerozvážný – někdy, trochu prudký – jindy – nu,

jak mládí bývá." Senešal by toho řekl ještě více, ale královnin posel neměl náladu marnit čas vtipkováním.

„Velmi dobře," přerušil ho, „řekněme, že je trochu nerozvážný. Moje poslání se ale netýká morálky pana Mariuse de Condillac. Tyto nerozvážnosti, jak vy tomu říkáte, stačily však, jak se zdá, k tomu, aby ho odcizily otci. To je okolnost, která posloužila, aby se stal tím dražším matce. Bylo mi řečeno, že urozená vdova je velmi krásná paní a že hoch je jí překvapivě podobný."

„Ach!" vzdychl senešal nadšeně. „Krásná žena, ušlechtilá, nádherná žena!"

Garnache zamračeně pozoroval zanícený výraz senešala a pokračoval ve výkladu:

„Nebožtík markýz měl ve svém sousedovi, v zemřelém pánu na Vauvray, velmi drahého přítele, jehož si nesmírně vážil. Monsieur de la Vauvray měl jediné dítě – dceru, jež měla dědit značné statky – je to snad nejbohatší dědička v celém Dauphinée – jak mi bylo vyprávěno. Nejvroucnějším přáním jeho srdce byla vůle povýšit toto přátelství v užší svazek v generaci příští – přání, které vzbudilo v srdci markýze z Condillacu velmi ochotnou ozvěnu. Tehdy bylo Florimondovi šestnáct a Valerii de la Vauvray čtrnáct. V tomto něžném věku byli si zasnoubeni a vyrostli, aby se vzájemně milovali a usilovali o provedení plánu, který otcové pro ně připravili.“

„Monsieur! Monsieur!" namítal senešal. „Jak jen můžete takto hovořit a říkat, že se vzájemně milovali? Co vás opravňuje k tvrzení, že víte, co je v hlubinách jejich srdcí?"

„Tvrzení slečny de la Vauvray. Říkám vám pouze to, co ona sama napsala královně."

„Ach tak, dobře, pokračujte, pane.“

„Tento sňatek měl učinit Florimonda de Condillac nejbohatším a nejmocnějším šlechticem Dauphinée –

jedním z nejbohatších mužů Francie. Tato myšlenka se starému markýzovi líbila také proto, že nerovné rozdělení pozemských statků mezi jeho dva syny by sloužilo jako výraz otcovy nepříně k mladšímu synovi. Avšak Florimond projevil přání podívat se do světa, než se na svém zámku trvale usadí. Jeho otec, který si uvědomil moudrost jeho rozhodnutí, činil pouze nepatrné námitky, a když bylo Florimondovi dvacet, nechal ho odejít do italské války. Dva roky poté, přibližně asi před šesti měsíci, zemřel starý markýz a několik týdnů po něm odešel na onen svět i jeho přítel monsieur de la Vauvray. Nynější obtíže způsobil nedostatek předvídavosti pana de la Vauvray. Posoudil špatně povahu urozené vdovy z Condillacu a svěřil svou dceru Valerii do její péče až do Florimondova návratu, kdy se hned měla slavit svatba. Neříkám vám, jak se zdá, nic, co byste již nevěděl.“

„Ne, ne, pane. Ujišťuji vás, že v tom, co jste mi řekl, je pro mne mnoho nového.“

„To rád slyším, monsieur de Tressan,“ řekl Garnache zachmuřeně, „protože, kdybyste všechna tato fakta již znal, mělo by Její Veličenstvo právo ptát se vás, jak se stalo, že jste proti tomu, co se na Condillacu děje, ještě nezakročil. Ale abych pokračoval. Paní na Condillacu a její drahý benjamínek – ten Marius – byli za Florimondovy nepřítomnosti pány situace a rozhodli se, že okolností využijí co nejlépe ke svému prospěchu. Slečna de la Vauvray je jimi vězněna se záměrem provdat ji za Mariuse. Kdyby se tento plán urozené vdově povedl, zajistil by jejímu synovi bohatství na úkor jejího nevlastního syna. Slečna jim však vzdoruje a v tom je podporována shodou okolností. Condillac totiž odepřel po markýzově smrti platit desátky církvi a vysmíval se biskupovi. Ten viděl, že domluvy jsou marné, a odpověděl tím, že dal Condillac do

církevní klatby a odepřel všem, kteří v něm žijí, výhody, které církev poskytuje. A tak nemohli nalézt kněze, který by se tam odvážil a pár oddal. Florimond asi ještě ani neví, že je otec po smrti. Poslali k němu posla, aby ho našel a urychlil jeho návrat. Avšak než se vrátí, je nutné, podle rozhodnutí královny, podniknout kroky k vysvobození slečny de la Vauvray, aby nadále nebyla vystavována nátlaku či dokonce nebezpečí.

„Monsieur de Tressan, můj úkol je obeznámit vás s těmito poměry a žádat vás, abyste se odebral do Condillacu a vysvobodil odtamtud slečnu de la Vauvray, kterou, jakmile se s ní vrátíte, odvedu do Paříže pod ochranu Jejího Veličenstva.“

Když domluvil, opřel se o lenoch židle, přehodil nohu přes nohu a upřel oči na senešala. Viděl zmatek, který se rozlil po tučném obličejí. Tressanovi bylo viditelně nevolno.

„Nezdá se vám, monsieur, že slovům onoho dítěte, té slečny de la Vauvray, je přisuzováno příliš mnoho důležitosti?“

„Zdá se vám, že přeháněla?“

„Ne – ne, to neříkám. Ale nebylo by snad lépe, kdybyste vy sám šel do Condillacu a vyřídil své poselství osobně a zeptal se slečny?“

Pařížan se na něj chvíli díval, potom náhle vstal a urovnal meč po svém boku. Svraštil čelo a senešal usoudil, že jeho návrh nebyl přijat.

„Monsieur,“ řekl Garnache chladně tónem člověka, který potlačuje hněv, „dovolte, abych vám řekl, že to je poprvé v životě, kdy jsem zaměstnán něčím, co se týká ženy, a nechybí mi do čtyřicítky mnoho. Mohu vás ujistit, že se mi tento úkol velmi málo zamlouvá. Přijal jsem ho proto, že jako voják, který obdržel rozkaz, nemohu jednat

jinak. Ale mám, pane, v úmyslu rozkaz splnit přísně, do posledního písmene. V zájmu té slečny jsem již dost zkusil. Jel jsem na koni až z Paříže, a to znamená skoro týden v sedle. Jedl a spal jsem v hospodách, jídlo bylo nejhorší, lože co nejtvrdí a ne právě nejčistší. Ventregris! (*U břicha sv. Denise!*) Představte si, že jsem minulou noc spal v Luzanu, v jediné hospodě, kterou toto hnízdo má – byla to stodola, pane senešale, stodola, do které bych neuložil ani psa!"

Jeho tváře ztmavly a hlas zmohutněl, když mluvil o utrpení, které cestou prožil.

„Můj sluha i já jsme spali v noclehárně – tisíc ďáblů, pane, v noclehárně! Umíte si to představit? Ve společnosti opilého obchodníka s vínem, podomního kramáře, smrdlavého poutníka do Říma a dvou selek, a poslali nás spát bez svíček – kvůli studu. Prosím, abyste pochopil mé pocity. Mohl bych vám toho vyprávět ještě více, ale zatím to stačí jako příklad toho, že moje zkoušky nemohou být ničím předstiženy!"

„Opravdu urážlivé, strašné!“ souhlasil senešal, ale usmíval se. Pak se ale na něj díval se vzrůstajícími obavami. Neměl jiné myšlenky, než jak by mohl uniknout ze sítě, kterou na něj Garnache hodil. Přemýšlel, jak nejlépe předstírat službu urozené vdově z Condillacu a zároveň poslušnost rozkazům královny.

„Ať tu holku vezme čert!“ zavrčel, aniž si uvědomoval, že vyjadřuje své myšlenky nahlas: „Ať ji vezme ďas!"

Garnache se zlomyslně usmíval: „To je sympatické pouto mezi námi,“ pravil. „Táž slova jsem řekl stokrát mezi Paříží a Grenoblem. Podívejte se, monsieur. Znáte nyní moje poslání. Strávím v Grenoblu den zaslouženého odpočinku. Zítra v tuto dobu budu připraven nastoupit na zpáteční cestu. Dostane se mi cti navštívit vás ještě jednou, abych od vás převzal slečnu de la Vauvray. Spoléhám se na

vás, že ji zde budete mít pro mne připravenou zítra v poledne."

Uklonil se, zamával kloboukem a byl by odešel, kdyby ho senešal nezadržel. Vylekaně křičel:

„Monsieur! Vy neznáte urozenou vdovu z Condillacu!"

„Zajisté že ji neznám – a co na tom?"

„Kdybyste ji znal, věděl byste, že ona není žena, kterou lze přinutit k něčemu, co nechce. Mohu jí jménem královny poručit, aby vydala mademoiselle de la Vauvray, ale ona se mi postaví na odpor."

„Na odpor?" opakoval Garnache a zamračil se. „Postaví se na odpor vám? Senešalovi Dauphinée?"

„Vždyt vám říkám přece, že se mi postaví na odpor. Budete marně zítra čekat na tu dívku – ledaže byste šel na Condillac sám a odvedl si ji."

Garnache se napřímil:

„Vy, monsieur, jste správcem provincie a v tomto případě máte kromě své moci ještě královninu zvláštní plnou moc, její rozkazy jsou uděleny vám. A tyto rozkazy, mnou tlumočené, provedete tak, jak jsem vám naznačil."

Senešal pokrčil rameny.

„Vám je snadné poručit mi, co mám vykonat. Řekněte mi však raději, jak to mám udělat, jak zlomit její odpor!"

„Jste si jejím odporem podivně jistý, monsieur," řekl Garnache, dívaje se mu upřeně do očí. „V tom případě máte vojsko."

„Ale ona má také vojáky a k nim nejsilnější hrad v jižní Francii. A to nemluvím o její nejproklatější tvrdohlavosti na světě. Co řekne, to udělá."

„A co řekne královna, to udělají její věrní služebníci!"
"dodal Garnache s hrozbou v hlase. „Myslím, pane, že již nic nemusím dodávat. Zítra v tuto dobu budu očekávat, že

mi zde předáte mademoiselle de la Vauvray. Demaine, donc (zítra tedy), monsieur le senechal."

A vyslanec z Paříže se ještě jednou uklonil, otočil se na podpatku a v šelestu kůže a cinkotu ostruh vyšel ze dveří.

Senešal se zvrátil zpět do křesla a přemýšlel, zda by smrt nebyla tím lehčím východiskem z této strašné situace, do níž ho uvrhl osud a neblahá přitažlivost urozené vdovy.

Tajemník, který byl svědkem rozhovoru, seděl u svého stolu a jeho údiv byl skoro tak velký jako senešalův.

Tressan seděl celou hodinu tam, kde byl, zabořil se hluboko do svých myšlenek a hryzal si vousy. Poté s několika kletbarní vstal a se záchvatem vzteku poručil, aby mu osedlali koně. Brzy na to odcválal do Condillacu.

III. ŽERT

Monsieur de Garnache se v poledne dostavil do paláce senešala a doprovázel ho Rabecq, jeho osobní sluha, snědý, hubený muž ostrých rysů, o málo mladší než jeho pán. Anselm je přijal s projevy hluboké úcty a uvedl ihned k panu de Tressan.

Na schodech potkali kapitána d'Aubrana, který právě odcházel. Neměl nejružovější náladu, stál se svými dvěma sty vojáky v pohotovosti již dvacet čtyři hodiny a čekal, aby se mohl vydat na cestu, jakmile obdrží rozkazy od Jeho Milosti senešala. Ale rozkazy nepřicházely. Toho rána si tedy pro ně znovu šel, avšak bylo mu řečeno, aby čekal dál.

Monsieur de Garnache si z včerejší rozmluvy odnesl značné pochybnosti o tom, že mu slečna de la Vauvray bude vydána tak, jak o to žádal. Když ale byl uveden k Tressanovi a uviděl tam dívku sedící v křesle před velkým krbem, ulehčilo se mu. Byla oděna do pláště a měla klobouk, jako kdyby byla připravena k cestě.

Tressan mu šel se srdečným úsměvem vstříc a oba muži se vzájemně obřadně pozdravili.

„Vidíte, monsieur!“ pravil senešal a mávl neohrabaně rukou směrem k dívce: „Poslechli jsme vás. Zde je mademoiselle, kterou jsem vám měl odevzdat.“

Potom jí oznámil: „To je monsieur de Garnache, o němž jsem vám již vypravoval a který vás z rozkazu královny doprovodí do Paříže.“

Garnache se slečně uklonil a změřil si ji rychle pronikavýma očima. Poděkovala mu úklonem hlavy. Byla to prostá dívka boubelaté tváře, světlých vlasů a světlemodrých očí, hloupých svou naprostou bezvýrazností.

„Jsem připravena, pane,“ řekla a vstala.

Garnache si všiml, že protahuje slova po jižním způsobu. Bylo velmi podivné, jak se rozená šlechtična mohla pobytem na venkově v Dauphinée tak změnit. Nepochyboval už ani na okamžik, že prasata a krávy byly jejím hlavním zaměstnáním. Myslel si však, že i tak od ní mohl očekávat více než těch několik málo slov k odjezdu. Očekával, že projeví uspokojení nad jeho přítomností, že vyjádří svou vděčnost buď jemu, nebo královně.

Byl zklamán, ale nedal na sobě nic znát a zdvořile sklonil hlavu.

„Dobře,“ pravil. „Jste-li připravena, vydejme se na cestu hned, máte před sebou dlouhou a nudnou pouť, slečno!“

„Já jsem na ni připravena,“ odpověděla.

Ustoupil na stranu, uklonil se a rozmachem ruky, v níž držel klobouk, ukázal ke dveřím. Ochotně přijala jeho vyzvání, aby šla napřed, a vykročila. Oči pana de Garnache se zúžily a ostře ji sledovaly. Náhle vrhl zneklidněný pohled na tvář Tressana a špičky jeho kocouřího kníru se naježily. Narovnal se a na ženu zavolal ostrým hlasem:

„Mademoiselle!“

Zastavila se a obrátila k němu svůj obličej. Plachost jí bránila pohlédnout mu do očí.

„Máte bezpochyby slovo pana senešala, které vám ručí za to, kdo jsem, ale domnívám se, že byste učinila dobře, kdybyste se o tom přesvědčila sama, ještě než se odevzdáte do mých rukou. Bude dobře, přesvědčíte-li se na

vlastní oči, že jsem vskutku vyslancem Jejího Veličenstva. Byla byste tak laskava a prohlédla byste si toto..."

Vytáhl pověřovací list od královny, obrátil jej hlavou dolů a podal. Senešal jí pokynul.

„Ale ovšem, slečno, přesvědčete se sama, že tento pán není nikým jiným, než jsem vám řekl.“

Uchopila list, její oči se na okamžik setkaly s pozornýma očima pana de Garnache a zachvěla se. Pak sklopila pohled na list a chvíli si ho prohlížela. Po chvíli mu ho vrátila.

„Děkuji vám, pane.“

„Jste si nyní jista, že všechno je v nejlepším pořádku, slečno?“ tázal se s odstínem výsměchu v hlase.

„Jsem docela spokojena.“

Garnache se obrátil k Tressanovi a jeho oči se nepříjemně usmívaly.

„Slečně se dostalo dobrého vychování.“

„Cože?“ vyjekl Tressan zmateně.

„Pane Tressane, slyšel jsem o národě na východě, kde lidé čtou a píší od pravé strany k levé, ale nikdy jsem neslyšel o lidech, zejména ne ve Francii, co čtou písmo hlavou dolů.“

Tressan porozuměl, kam královnin emisar směřuje. Jeho oči zabloudily k dívce, která očividně nepochopila, o čem se mluví.

„To že udělala? Výchova slečny byla zanedbána, to není v těchto krajích nic zvláštního, ví o svém nedostatku a snaží se tuto skutečnost zakrýt.“

„Lháři! Zatracený, drzý lháři!“ zařval Garnache bez jakékoli shovívavosti, přistoupil k senešalovi a mával mu před nosem listinou.

„Slečna de Vauvray poslala královně dopis dlouhý několik stran jen proto, aby před ní zakryla fakt, že je negramotná?!“

Ukázal prstem na dívku. „Kdo je ta žena?!“ Vztek nad podvodnou hrou, kterou s ním chtěli sehrát, jím prudce lomcoval.

Tressan hledal útočiště v uražené důstojnosti. Vstal, hodil hlavou dozadu a díval se Pařížanovi zlostně do očí.

„Mluvíte se mnou takovým tónem – pane?!“

„Mluvím s vámi jako s každým bídným hlupákem. Tak jistě, jako že jste padouch, bude vás tato záležitost stát místo. Zakulatil jste se ve svém úřadě senešala. Ale tak, jak rostlo vaše panděro, pane, tak mizel váš důvtip – jinak byste se nedomníval, že mi můžete namluvit, co chcete, a že uvěřím v totožnost mademoiselle de la Vauvray s touhle osobou, která má vzhled selky, dech páchnoucí po česneku, a chůzi ženy, která v životě boty nenosila!“

Senešal stál s otevřenými ústy, jeho sebevědomí se proměnilo v troud.

Garnache si ho ale už nevšímal. Přistoupil k děvčeti a hrubě zdvihl jeho bradu tak, že bylo nuceno dívat se mu do očí.

„Jak se jmenuješ, holka?“

„Margot,“ zakoktala a dala se do pláče.

Pustil její bradu a odvrátil se od ní.

„Klidte se odtud!“ rozkázal jí drsně. „Klidte se do své kuchyně nebo na cibulové pole, odkud vás přivedli.“

A dívka, jež stěží mohla uvěřit svému štěstí, že tak lehce vyvázla, chvatně odešla.

„A teď, můj milostpane senešale.“ Garnache si opřel ruce v bok a doširoka se rozkročil. Upřel oči na tvář zničeného muže: „Co byste mi tak asi mohl říci?“

Tressan ustoupil, roztrásl se a po chvíli promluvil chvějícím se hlasem.

„Zdá – zdá se mi, monsieur, že – ach – že jsem se stal obětí nějakého podvodu.“

„Mně se spíše zdá, že tou obětí jsem měl být já.“

„Jsme asi oba oběti,“ ujal se senešal slova a začal vysvětlovat:

„Jel jsem včera do Condillacu, jak jste si přál, a po rozhovoru s markýzou jsem od ní dostal – jak jsem se domníval, modemoiselle de Vauvray. Víte, já jsem slečnu neznal.“

Garnache se na něho pátravě zadíval a zalitoval, že se dívky nevyptal na podrobnosti.

„*Monsieur le senechal*,“ pravil klidnějším hlasem, přemáhaje zlost, „v lepším případě jste hlupák a osel. V horším jste zrádce. Nechci to nyní podrobně zkoumat.“

„Pane – tyto urážky...“ začínal senešal nabírat na své důstojnosti. Ale Garnache ho přerušil:

„Poslouchejte, chtěl jste pomoci urozené vdově z Condillacu v jejím odporu a v neposlušnosti rozkazu Jejího Veličenstva. Dovolte, abych vám dal radu – je-li vám váš úřad milý, milujete-li svůj krk – už nikdy se zrady nedopustíte. Zdá se mi, že sám musím do Condillacu. Kdyby mi kladli odpor, obrátím se na vás a vy mi dáte vojsko. A zapamatujte si, neuvidím-li, monsieur, že od této chvíle jednáte s neoblomnou loajalitou, prohlásím vás za zrádce a jako zrádce zatknou a odvedu do Paříže. *Monsieur le senechal*, mám čest se vám poroučet.“

Když Garnache odešel, odhodil de Tressan svoji paruku a setřel si perlící pot z čela. Střídavě bledl jako sníh a rudl jako oheň. Ani jednou za oněch patnáct let ode dne, kdy byl jmenován správcem této provincie, s ním nikdo nemluvil takovým tónem. Dnes ráno byl nazván lhářem,

padouchem a oslem, byl zakřiknut a bylo mu vyhrožováno – a on divže nelízal ruku, která mu to vše nandala. Dame! Obyčejný přiběhlík z Paříže, páchnoucí kůží a kasárnami – a stále ještě po tom všem je naživu!

V jeho myšlenkách bylo krveprolití, vražda ho volala, aby si jí zvolil za spojence. Ale přestože byl šílený vztekem, myšlenku na vraždu odvrhl. Musí toho chlapa přemoci jinými zbraněmi, musí zmařit jeho poslání a vypráskat ho zpět do Paříže s prázdnýma rukama, aby jím královna pohrdala.

Zařval: „Babylasi!“

Tajemník se ihned objevil.

„Přemýšlel jsi o záležitosti kapitána d'Aubrana?“ optal se s netrpělivým zavrčením.

„Ano, monsieur, přemýšlel jsem o tom celé ráno.“

„Dobře – a co jsi vymyslel?“

„Aj! Nic, monsieur.“

Tressan udeřil do stolu tak, že se z papírů, jimiž byl pokryt, zaprášilo. „U všech ďasů!“ ječel, „jaké to mám služebníky! Za co vás platím a krmím? A za co vám dávám bydlo, vy budižkničmové? Za co, když selžete vždycky, kdykoli potřebuji to, co nazýváte svým mozkiem? Nemáte jediné myšlenky, nemáte za mák obraznosti? Nemůžeš si vymyslet nějakou pravděpodobnou záležitost, povstání, nepořádky, které by ospravedlňovaly vyslání d'Aubrana někam ke všem čertům?“

Tajemník se třásl po celém těle, jeho oči se vyhýbaly pohledu senešala tak, jako před chvílí se vyhýbaly oči Tressana pohledům Garnacha.

Senešal se nyní bavil. Byl zde aspoň někdo, na kom zase on může vychutnávat svou moc.

„Ty líné tele!“ bouřil: „Dřevěná socha by mi sloužila líp. Táhní! Zdá se, že se musím spolehnout sám na sebe. Tak

to je vždycky. Počkej!" zahromoval, neboť tajemník už byl u dveří. „Řekni Anselmovi, ať vzkáže kapitánovi, aby sem okamžitě přišel!"

Babylas se uklonil a šel vykonat rozkaz.

Tressan si přejel ještě jednou kapesníkem obličej i pleš a potom si nasadil paruku. Když d'Aubran vstoupil, byl senešal již klidný a měl svou obvyklou masku rozvážné důstojnosti.

„Ach, d'Aubrane," pravil, „jsou vaši lidé připraveni?"

„Jsou připraveni již dvacet pět hodin, pane."

„Dobře. Jste odvážným vojákem, d'Aubrane. Jste muž, na kterého je spolehnutí."

D'Aubran se uklonil. Byl to vysoký mladý chlapík příjemné tváře s párem živých černých očí.

„Monsieur le senechal je velmi laskav."

„Za hodinu vyjedete z Grenoblu, kapitáne, a povedete své lidi do Montélimaru. Tam je ubytujete a počkáte na další rozkazy. Babylas vám dá dopis pro úřady s rozkazem, aby vám opatřily vhodné ubytování. Až tam budete, d'Aubrane, a než obdržíte mé další rozkazy, využijete svého času k prozkoumání horských oblastí. Rozumíte mi?"

„Ne docela," přiznal voják.

„Porozumíte lépe až budete v Montélimaru asi týden. Možná, že jde opravdu jen o falešný poplach, nicméně musíme hájit královniny zájmy a být připraveni. Snad nám bude později uloženo pustit se do stínů, ale je lépe jsme-li na stráži od chvíle, kdy stín byl zpozorován než čekat, až hmota sama nás přemůže."

Znělo to opravdu tak, jako by senešalova slova měla jakýsi utajený význam, a d'Aubran, který do této chvíle nebyl spokojen, že má jít za posláním, o němž tak málo ví, se s tím smířil alespoň natolik, že poslechl rozkazy, které obdržel. Řekl něco, co Tressanovi tuto myšlenku jakž takž

tlumočilo a za půl hodiny už vyjížděl s vířícími bubny z
Grenoblu na svou dvoudenní cestu do Montélimaru.

IV. HRAD CONDILLAC

Zatímco kapitán d'Aubran a jeho setnina spěchali od Grenoble na západ, jel pan de Garnache, doprovázený svým sluhou opačným směrem k šedým věžím Condillacu, který strměl k ještě šedivějšímu nebi nad údolím Isery. Byl studený, šerý podzimní den a z Alp dul ostrý vítr. Jeho dech byl vlhký a sliboval déšť, který se pravděpodobně zanedlouho snese a kterým již nyní byla prosycena mračna visící nad vzdálenými horami.

Avšak monsieur de Garnache byl vůči svému okolí naprosto nevnímavý. Jeho mysl se zaměstnávala hovorem, od kterého vyjel, a hovorem, k němuž přijížděl. Jen jednou si dovolil odchylku, aby k dobru svého sluhy kázal morálku:

„Vidíš, Rabecqu, jaká morová rána vznikne, když se zabýváme ženami. Jsi mi dostatečně vděčný za to, že jsem ochladil tvou horlivost do ženění? Ne? Nejsi? Ale mohl bys. Žádná vděčnost by nemohla být úměrná dobrodiní, které jsem ti před dvěma měsíci prokázal. Kdyby ses oženil a poznal nesnáze, které vznikají z příliš těsného spojení s tím druhým pohlavím, které jakýsi starý šprýmař nazval „slabým“, to by sis mohl vyčítat jen sám sobě. Avšak se mnou – tisíc ďáblů – se mnou to je něco docela jiného. Jsem muž, který se vždy snažil jít po cestě, kde by mi nepřekážela žádná spodnička. Ale co se nestane? Osud pošle pekelného hrdlořeza, aby zavraždil našeho dobrého krále – Bože, dopřej jeho duši věčné odpočínutí – a protože jeho syn je příliš mladý, vládne jeho matka za něj.

A tak já, voják podřízený hlavě státu, jsem podroben ženě. To je samo o sobě zlé, u všech ďasů! Ale osud ještě není spokojen. Najednou si ta žena usmyslí, že zrovna já pojedu do Dauphinée, abych tam vysvobodil jinou ženu ze spárů další ženy. A ty bys mě, Rabecqu, málem pro jednu z těch žen opustil!"

Rabecq mlčel. Garnache náhle řekl jiným tónem: „Pověz mi teď, je tu někde nějaký přívoz?"

„Tamhle o kus dále je most, pane,“ odpověděl sluha rozradostněn obratem v tématu. Jeli tiše k mostu. Garnachovy oči spočívaly nyní na šedivé hmotě hradu,

Archivní pohlednice hradu Condillac (Severní věž)

který korunoval pahorek vzdálený od nich asi půl míle na druhém břehu řeky. Přejeli most a jeli po mírně se zdvíhající holé a drsné půdě ke Condillacu.

Hrad měl přes svou pevnost a mohutnost kupodivu mírumilovný vzhled. Byl obehnán příkopem, ale padací most byl spuštěn a rzi pokryté řetězy napovídaly, že už dlouho nebyl vytažen. Oba jezdci po něm projeli a dusot koňských kopyt vyrušil kohosi ve vrátnici.

Chlapík v hrubém odění zbrojnoše se opřel o svou mušketu a zastavil je v bráně. Pan de Garnache oznámil své jméno a dodal, že přichází paní markýzu požádat o slyšení. Muž ustoupil stranou a propustil je.

Jakmile vjeli na hrubě dlážděné nádvoří, z několika dveří se vynořili muži, z nichž někteří se chovali lomozně, aby ukázali, že hrad je sídlem posádky nemalé síly.

Garnache jim věnoval málo pozornosti. Hodil otěže nejbližšímu muži a seskočil pružně na zem. Rabecqovi přikázal čekat.

Zbrojnoš předal otěže Rabecqovi a požádal Garnacha, aby ho následoval. Vedl ho dveřmi nalevo, chodbou dolů, potom předsíní a zavedl jej konečně do prostorné temné síně, vykládané černým dřevem a osvětlené velkým ohněm, planoucím v nádherném krbu. Šeré denní světlo sem vnikalo vysokými gotickými okny.

Když vstoupili, játrově hnědý pes, natažený před krbem, na cizince zavrčel a vycenil zuby. Garnache si psa nevšímal a rozhlížel se po síni, která byla nad pomyšlení krásná a zařízená v temném, těžkém a ušlechtilém slohu. Na stěnách visely olejové podobizny zemřelých Condillaců a vedle nich válečné trofeje a staré zbraně. Uprostřed stál podlouhlý stůl z červeného dubového dřeva, s trnožemi bohatě vyřezávanými a masivními, a na něm stála čínská váza. Náruč posledních podzimních růží, tvořících kytici ve váze, plnila síň sladkou vůní.

Potom zpozoroval panoše, sedícího na stoličce ve výklenku okna. Mladík, lhostejný k jejich příchodu, leštil

brnění a pokračoval nerušeně ve své práci až do okamžiku, kdy ho zbrojnoš přivolal a poručil mu, aby paní markýze oznámil, že jakýsi pan de Garnache, nesoucí poselství královny, prosí o audienci.

Současně s odchodem panoše se z hlubokého křesla před krbem zdvihla jiná, až dosud vysokým lenochem zakrytá postava. Byl to mladík krásně modelované, bledé tváře, černých vlasů a hezkých černých očí. Byl nádherně oděn v lesklém hedvábí, jehož barva se měnila, jakmile se pohnul, a přecházela z tónů zelenavých až v barvy temně rudé.

Garnache se dovtípil, že je ve společnosti Mariuse de Condillac. Chladně se uklonil a byl překvapen, když jeho pozdrav byl opětován s líbezností, hraničící skoro se srdečností.

„Přicházíte z Paříže, monsieur?“ tázal se mladý muž mile znějícím hlasem. „Obávám se, že jste na cestě měl nepříjemné počasí.“

Garnache si vzpomněl ještě na jiné věci, nepříjemnější než počasí, a cítil, že se v něm při pouhé vzpomínce na ně rozmáhá vztek. Ale potlačil jej, uklonil se ještě jednou a přátelsky odpověděl.

Mladý muž mu nabídl křeslo a ujistil ho, že jej matka nenechá dlouho čekat. Garnache do něj klesl a natočil nohy k ohni, aby se zahřál. Kůže zapraskala a ostruhy a meč zazvonily.

„Z vašich slov předpokládám, že jste monsieur Marius de Condillac,“ pravil. „Já, jak jste mohl slyšet, když mne váš sluha ohlašoval, jsem Martin Rigobert de Garnache – k vašim službám.“

„Slyšeli jsme již o vás, pane de Garnache,“ řekl mladík a přeložil přes sebe své půvabně rostlé nohy ve fialovém

hedvábí. Ohmatával velkou perlu, která visela z lalůčku jeho ucha, a dodal:

„Ale domnívali jsme se, že jste nyní již opět na cestě do Paříže.“

„Nepochybuji o tom. S Margot!“ zněla posměšná odpověď.

Ale Marius nepostřehl zuřivost v jeho tónu nebo neznal jméno, které Garnache vyslovil, a pokračoval:

„Domnívali jsme se, že máte slečnu de la Vauvray odvézt do Paříže, abyste ji svěřil královně-regentce do ochrany. Nechci vám zatajovat náš zármutek nad tím, že Condillac má být takovým způsobem pokárán, ale slovo Jejího Veličenstva je zákonem v Dauphinée stejně tak jako v Paříži.

„Ano, zrovna tak jako v Paříži a jsem rád, že to přiznání slyším z vašich úst,“ řekl suše Garnache a prohlížel si pozorněji tvář mladého muže. Ústa, která se při prvním pohledu zdála být krásná, měla výraz slabosti, smyslnosti a krutosti.

Do chvilkového ticha vpadl zvuk otevírajících se dveří a oba muži současně vstali ze svých křesel. V tazích nádherné ženy, která vstoupila, viděl Garnache podivuhodnou podobu s rysy chlapce, který stál vedle něho. Paní ho přijala velmi laskavě. Marius přistavil pro ni křeslo a všichni tři usedli kolem krbu, když si vyměnili první věty zdvořilého uvítání.

Muže mladšího než byl Garnache, by to zmátlo: sličnost ženy, kouzlo jejího chování, melodický, jemně a sladce lichotící hlas, to vše by muže menší rozhodnosti odvrátilo od účelu návštěvy, trochu by to oslabilo jeho věrnost královně a potlačilo povinnost, která ho sem z Paříže přivedla.

Ale Garnache byl k jejímu půvabu netečný jako kámen a začal hned hovořit o svém poslání. Ani ve snu si nepřipouštěl, že by u toho krbu mohl strávit den v příjemném, ale bezvýznamném povídání.

„Madam, váš pan syn mi pravil, že jste o mně a o úkolu, který mne do Dauphinée přivedl, již slyšela. Neočekával jsem, že se mi dostane cti navštívit Condillac, ale protože monsieur de Tressan u vás tak bědně pochodil, jsem nucen sám trápit vás svou přítomností.“

„Trápit?“ namítl syn a jeho krásný pohled předstíral leknutí. „Jaké to drsné slovo, monsieur.“

„Použiji jakéhokoli slova, jen když se vám bude zdát vhodnější, paní – a napovíte-li mi...“, odpověděl.

„Je jich nejméně tucet, která by se lépe hodila a která by byla k vám spravedlivější,“ řekla, usmívala se a bílé zuby se jí leskly za nachovými rty: „Mariusi, poruč Benovi, aby přinesl víno. Monsieur de Garnache má po cestě jistě žízeň.“

Pařížan nic nenamítal a čekal s očima upřenýma do ohně na chvíli, kdy opět promluví.

Madam věděla, že podvod, jímž se ho chtěla zbavit, se nepovedl. Pozorovala královnina posla zpod řas a po chvíli klidně pronesla:

„Monsieur, myslím, že my všichni, kteří jsme zúčastněni v záležitosti slečny de la Vauvray, jsme obětmi nedorozumění. Mademoiselle je prudké, impulsivní dítě a nedávno se stalo, že jsme se poněkud pohádaly. Taková věc se ostatně přihodí i v rodinách, kde panuje nejlepší shoda. V rozčilení, ze své pošetilé zlosti napsala královně dopis, v němž si přála být zbavena mého poručenství. Od té doby, monsieur, však již získala jiný názor na věc a lituje toho. Vy, který beze všech pochybností duši ženy znáte...”

„Nespoléhejte na takové předpoklady, madam,“ přerušil ji náhle. Znáš duši ženy málo, tak jako ten, kdo se domnívá, že ji zná dobře, – nic o ní totiž neví.“

Smála se tomu a Marius s ní. „Paříž je znamenitým brusem vtipu muže,“ řekl.

Garnache pouze pokrčil rameny.

„Přála byste si, madam, abych z vašich slov vyrozuměl, že mademoiselle de la Vauvray si již nepřeje uchýlit se do Paříže, nýbrž chce zůstat zde v Condillacu ve vaší výtečné péči?“

„Chápete naprosto přesně, monsieur.“

Marius vrhl na svou matku pohled vyjadřující ulehčení, ale markýza měla vycvičenější ucho a zaslechla zachvění skrytého významu ve slovech královnina posla.

„Je-li to tak, jak povídáte,“ pokračoval, „řekla byste mi, madam, proč jste ke mně poslala pana de Tressan s děvčetem z nějaké kuchyně nebo stodoly, místo abyste mne o této nové skutečnosti informovala?“

Markýza se zasmála a Marius se po jejím tajném pobídnutí smál také.

„To byl jenom žert, monsieur,“ odpověděla.

„Oceňuji, madam, humor, který je tak znamenitý v Dauphinée. Ale váš žert se minul účinkem, nepobavil mne a pokud jsem mohl pozorovat, byl jím monsieur de Tressan víc než zaražen. Ale to je, madam, docela nevýznamné,“ pokračoval. „Říkáte, že slečna de la Vauvray zde ráda zůstane, a já jsem také rád, že tomu tak je.“

To byla ta pravá slova, jež od něj chtěla slyšet, ale způsob, jakým je pronesl, ji zneklidnil. Úsměv na jeho rtech byl nudný, jeho bdělé oči se neusmály. A pokračoval:

„Ale, madam, budete tak laskavá a připomenete si, že v této záležitosti nejsem svým pánem. Kdybych jím byl,

nemeškal bych a zbavil bych vás okamžitě své nezvané přítomnosti.“

„Ale, monsieur!“

„Ale jsem poslem královny a musím poslechnout její rozkaz – a tento rozkaz zní: Přiveďte slečnu de la Vauvray do Paříže! Nelíbí-li se nyní slečně cesta, musí za ni pokárat pouze svou vlastní ukvapenost, s níž po Paříži prahla. Důležitá je jediné skutečnost, že královna vyzvala slečnu k cestě do Paříže, a ona, jako věrná poddaná, musí rozkazu Jejího Veličenstva poslechnout. Vy pak, také jako věrná přívrženkyně královny, musíte sama dohlédnout na to, aby mademoiselle uposlechla. Takže se, madam, spoléhám na vliv, který na slečnu máte, a jsem si jist, že dohlédnete sama, aby byla zítra v poledne k cestě připravena. Jeden den jsem již ztratil, madam, vaším – hm – žertem a královnu těší, jsou-li její poslové rychlí.“

Urozená vdova se ve svém křesle naklonila dozadu a kousla se do rtů. Tento muž byl příliš chytrý a již si nečinila žádné iluze. Po chvíli mlčení se ujal slova Marius.

„Monsieur!“ zvýšil hlas a svažtil hrozivě obočí. „To, co na nás chcete, hraničí s tyraníí ze strany královny.“

Garnache vyletěl z křesla tak prudce, že vyryl rýhu do hlazené podlahy.

„Co to praví monsieur?“ zvolal a svýma lesknoucíma očima vyzýval prudkého mladíka, aby svou větu opakoval.

Avšak urozená vdova zasáhla trylkem smíchu:

„*Bon Dieu!* Mariusi! Co to mluvíš, pošetilý hochu! A vy, monsieur de Garnache, nedbejte, prosím, jeho slov. V tomto zákoutí Dauphinée jsme tak vzdáleni od dvora a můj syn byl vychován v tak volném ovzduší, že je tu a tam sváděn k výrazům, jejichž nevhodnost si ani neuvědomuje.“

Garnache se uklonil a v téže chvíli vstoupili do síně dva služebníci, přinášející láhve s poháry a zákusky, které

položili na stůl. Urozená vdova vstala, aby se ujala povinností hostitelky, a sluhové se opět vzdálili.

„Monsieur, ochutnáte naše condillacské víno?”

Garnache přisvědčil, poděkoval a pozoroval ji, jak nalévá pohár jemu, synovi a sobě. Podala mu číši a on ji přijal s úklonem. Poté mu nabídla sladkosti. Aby si mohl z misky vzít, postavil pohár na stůl. V levé ruce stále držel svůj klobouk a jezdecký bičík. Markýza si sama vzala jednu cukrovinku a Garnache následoval jejího příkladu. Mladík, po posledních slovech matky vzdorovitý, stál u krbu, zády k ohni. Promluvila:

„Monsieur, myslíte, že byste mohl mít ohled na to, co jsem vám naznačila, kdybyste se přesvědčil z vlastních úst slečny de la Vauvray, že je další pobyt na Condillacu nejen mým, nýbrž i jejím přáním?”

Vzhlédl. Jeho rty se pootevřely a odkryly řadu silných zubů, jež byly docela bílé.

„Navrhujete mi snad, madam, jiný ze svých žertíků?”

Vypukla v upřímný smích a zvolala: „Mon Dieu! Monsieur, chcete-li, můžete si se slečnou promluvit sám.”

Vstal, obešel zamyšleně krb a řekl:

„Výborně. Netvrdím, že to mé rozhodnutí změní, ale snad ano. Budu vám vděčný za příležitost, která mi poskytne čest poznat mademoiselle de la Vauvray, ale prosím, madam, už žádnou záměnu osobnosti,” usmíval se.

„Nemusíte mít obavy.” Šla ke dveřím, otevřela je a zavolala: „Gastone!”

Vzápětí vstoupil panoš, který už v síni byl při příchodu posla. „Požádejte mademoiselle de la Vauvray, aby k nám okamžitě přišla,” poručila mu.

Garnache měl oči na stopkách, aby postřehl nějaké tajné znamení, nějaké zašeptané slovo, ale nic nezaznamenal. Jeho přecházení ho přivedlo na druhou

stranu stolu, kde stála číše, kterou madam naplnila pro Mariuse. Svého vlastního poháru se ani nedotkl a nyní, jako by v zamyšlení, uchopil Mariusovu číši a napil se.

Pozorovala ho upřeně a náhle jí hlavou projelo podezření. Dieu! Nic neponechává náhodě! To je špatná vyhlídka na úspěch posledního prostředku, který doufala, že použije, když by všechno ztroskotalo. Zdálo se jí najednou, že je nemožné, aby se ten muž dopustil neopatrnosti a odvážil se na Condillac, aniž by se předem nezajistil nějakým opatřením, jež mu zaručí bezpečný návrat. V hloubi srdce měla před ním strach. Ale usmála se, vzala pohár, který byl určen Pařížanovi, a donesla jej svému synovi.

„Ty, Mariusi, nepiješ?“ řekla a hoch na rozkaz jejích očí přijal číši a vyprázdnil ji hlouběji než do poloviny, zatímco urozená vdova s úsměvem pohrdání pohlédla na Garnacha.

Tu se otevřely dveře a oči všech přítomných spočinuly na dívce, která tiše vstoupila.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Královnin posel***.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.